

Επίδομα ανεργίας σε όλους, διαγραφή χρεών και προστασία των ανέργων, αξιοπρεπή δουλειά για όλους με πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, εθνικοποιήσεις και μαζικές προσλήψεις στο δημόσιο για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών, απαγόρευση των απολύσεων, μείωση ωρών εργασίας και χρόνων δουλειάς μέχρι τη σύνταξη, λειτουργία των επιχειρήσεων που κλείνουν υπό εργατικό έλεγχο, αποτελούν βασικά αιτήματα του εργατικού κινήματος για την καταπολέμηση της ανεργίας.

του **Δημήτρη Σταμούλη**

Ανοδικά κινείται και πάλι η ανεργία

Ένας στους τέσσερις μακροχρόνια άνεργος

Παρά τα σαρωτικά αντεργατικά μέτρα που έχει βιώσει ο ελληνικός λαός και η νεολαία όλα αυτά τα πέτρινα χρόνια των μνημονίων, αποδεικνύεται πως το πρόβλημα της τεράστιας ανεργίας έχει πλέον αποκτήσει δομικά χαρακτηριστικά στη φάση της σημερινής καπιταλιστικής κρίσης. Τα πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τον Δεκέμβριο 2014 είναι για άλλη μια φορά σοκαριστικά. Δεν είναι μόνο ότι οι άνεργοι παραμένουν σταθερά πάνω από 1,2 εκατ. άτομα. Αλλά ότι αναδύεται μια νέα τάση ανόδου της ανεργίας σε σχέση με τον Νοέμβριο, ενώ όσον αφορά τον Ιανουάριο 2015, εμφανίζονται αυξημένοι κατά 8,56% (+36.207 άτομα) οι μακροχρόνια άνεργοι που είναι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η ανεργία των νέων παραμένει στο δυσθεώρητο 51,2%, παρά την πενιχρή μείωσή του κυρίως λόγω των προγραμμάτων τύπου βάουτσερ, ενώ και η ανεργία των γυναικών ανέρχεται στο 29,3%. Σε σύγκριση με τον Νοέμβριο η ανεργία αυξήθηκε στις περισσότερες περιοχές της χώρας και τα υψηλότερα, σε σχέση με τον γενικό μέσο όρο, ποσοστά ανεργίας καταγράφηκαν τον Δεκέμβριο στην Αττική (27,3% από 27%) και στη Μακεδονία - Θράκη (27,3% από 26,7%).

Σοβαρή αρνητική εξέλιξη είναι το γεγονός ότι αυξάνονται οι μακροχρόνια άνεργοι -για διάστημα πάνω από 12 μήνες- που αναζητούν εργασία, στους 459.232 από 423.025, μεταξύ Ιανουαρίου 2014 και Ιανουαρίου 2015. Οι μακροχρόνια άνεργοι αποτελούν το 23,13% του συνολικού αριθμού των εγγεγραμμένων στον ΟΑΕΔ που αναζητούν εργασία (864.377 άτομα). Το 34,15% των μακροχρόνιων ανέργων ζει στην Αττική και το 18,52% στην Κ. Μακεδονία.

Μάλιστα το ποσοστό των ανέργων που δεν έχουν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν, ανέρχεται στο 24,3%, είναι δηλαδή 300.000 κυρίως νέοι!

Άλλο ένα κρίσιμο ζήτημα είναι ότι από τον συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων στον ΟΑΕΔ ανέργων, τον Ιανουάριο επίδομα ανεργίας έλαβαν μόνο 167.537 άτομα (το 15,7%), από τα οποία οι 94.999 (ποσοστό 56,70%) είναι κοινοί και άλλες κατηγορίες επιδοτούμενων και οι 72.538 (ποσοστό 43,30%) εποχικοί τουριστικών επαγγελμάτων. Σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2014 οι επιδοτούμενοι από τον ΟΑΕΔ άνεργοι είναι λιγότεροι κατά 3,81%.

Ακόμα και τα στοιχεία των Βρυξελλών δε διαφοροποιούνται καθόλου από αυτή τη ζοφερή εικόνα για την ελληνική ανεργία. Σύμφωνα με πρόσφατη τριμηνιαία έκθεση της Κομισιόν για την απασχόληση και την κοινωνική κατάσταση στην Ευρώπη, η μακροχρόνια ανεργία και η περαιτέρω πιέσεις στο εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα οξύνονται. Όπως αναφέρει, το ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας εξακολουθεί να αυξάνεται στην Ελλάδα, η οποία διαθέτει και το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνια

ανέργων σε σχέση με τη συνολική ανεργία (74,4% της συνολικής ανεργίας), τονίζοντας χαρακτηριστικά ότι «στην Ελλάδα και την Κύπρο η μακροχρόνια ανεργία έχει φτάσει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα».

Τα αιτήματα της πάλης κατά της ανεργίας

Κάνοντας έναν απολογισμό της πορείας της απασχόλησης στην Ελλάδα μετά το 2008 και την υπαγωγή της στο πρώτο μνημόνιο, το 2010, το ποσοστό ανεργίας εκτινάχθηκε από το 7,7% το 2008 στο 27,3% το 2014. Η στρατιά των εκατοντάδων χιλιάδων ανέργων αποδείχτηκε κι ένα στρατηγικό όπλο του κεφαλαίου για να συρρικνώσει κι άλλο το εργατικό εισόδημα, καθώς ο μέσος πραγματικός μισθός υποχώρησε κατά 21% έναντι του 2009, όπως εκτιμά η ΓΣΕΕ στην τελευταία ετήσια έκθεσή της.

Οι αστικές κυβερνήσεις όλων των προηγούμενων εκδοχών επικεντρώθηκαν σε μέτρα ενίσχυσης της ευελιξίας, της μερικής και προσωρινής απασχόλησης, στο όνομα της καταπολέμησης της ανεργίας, αλλά τελικά πέτυχαν ακριβώς το αντίθετο, τη γιγάντωσή της. Οι δαπάνες για την απασχόληση και την κοινωνική προστασία των ανέργων, μειώθηκαν σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα επιδόματα κατακρεουργήθηκαν ή καταργήθηκαν για την πλειοψηφία τους και οι όποιες λεγόμενες ενεργητικές πολιτικές προωθήθηκαν, στο αυστηρό πλαίσιο που ορίζει η πολιτική της ΕΕ και των ΕΣΠΑ, λειτούργησαν επιδοματικά προς το κεφάλαιο και τους πάσης φύσης εργοδότες, που βρήκαν την ευκαιρία να απασχολήσουν άμφηνο εργατικό δυναμικό, χωρίς δικαιώματα, πλήρως αναλώσιμο και προσαρμοσμένο στις κάθε φορά ανάγκες του.

Με τέτοια προγράμματα προσπαθεί να συνεχίσει την ίδια πολιτική στο θέμα της ανεργίας και η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, η οποία το επόμενο διάστημα θα ενεργοποιήσει προγράμματα επιδοτήσεων για την κατάρτιση και την απασχόληση πάνω από 100.000 ανέργων. Ανάμεσά τους το πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας για 52.000 ανέργους, τα προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης ανέργων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, προγράμματα στο πλαίσιο της «εγγύησης για τη νεολαία», προγράμματα κατάρτισης με βάουτσερ σε συνεργασία με συγκεκριμένους εργοδοτικούς φορείς από κλάδους όπως τουρισμός, εμπόριο, πληροφορική κ.ά..

Το βέβαιο πάντως είναι ότι το αστικό πολιτικό προσωπικό και ο κόσμος του κεφαλαίου αξιοποιούν άριστα την τρομακτική ανεργία προς όφελός της διαιώνισης και του βαθέματος της εκμετάλλευσης των εργαζομένων. Το ζητούμενο είναι με ποιο πλαίσιο αιτημάτων ορισμένα από τα οποία αποκτούν επιτακτικό χαρακτήρα για χιλιάδες άνεργους, θα πορευτεί το εργατικό κίνημα; Πώς το πλαίσιο αυτό μπορεί να «δεθεί» με το συνολικό αγώνα των εργαζομένων για την αποτίναξη του σύγχρονου «ζυγού» που έχουν επιβάλει ΕΕ-ΔΝΤ και κεφάλαιο στον κόσμο της δουλειάς; Ποιες είναι οι διεκδικήσεις εκείνες που μπορούν να ενοποιήσουν στις σημερινές συνθήκες την εργατική τάξη;

Αφτηρία για ένα τέτοιο πρόγραμμα δεν μπορεί παρά να είναι η δυνατότητα να ζει αξιοπρεπώς κάθε εργαζόμενος από μία δουλειά, και η ανατροπή της σχέσης μισθών κερδών, η μείωση του ποσοστού εκμετάλλευσης με ενίσχυση του μεριδίου του κοινωνικού πλούτου προς όφελος αυτών που τον παράγουν. Και βέβαια, ζητούμενο τελικό είναι η κατάρτιση του κέρδους, της εκμετάλλευσης και της ατομικής ιδιοποίησης του κοινωνικά παραγόμενου πλούτου, της ίδιας της μισθωτής δουλειάς, της εργατικής δύναμης σαν εμπόρευμα.

Πρώτο και άμεσο μέτρο που επείγει για όλους τους άνεργους είναι η χορήγηση επιδόματος ανεργίας σε όλους, χωρίς προϋποθέσεις, ως απαραίτητο μέσο για την επιβίωσή τους. Μάλιστα η επιδότηση των ανέργων θα πρέπει να γίνεται για όσο χρόνο παραμένουν στην ανεργία και όχι για λίγους μήνες ή με βάση

«περιουσιακά κριτήρια» που λειτουργούν ως μηχανισμός περιορισμού των δικαιούχων. Μιλάμε βέβαια όχι το σημερινό πενιχρό επίδομα των 360 ευρώ που χορηγείται το πολύ για ένα έτος, σε όσους έχουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Αλλά με διπλασιασμό τουλάχιστον ποσού και με χορήγηση πλήρους ιατροφαρμακευτικής δωρεάν δημόσιας περίθαλψης στους ανέργους και τις οικογένειές τους.

Παρά το γεγονός ότι ένας στους τέσσερις άνεργους είναι χωρίς δουλειά για πάνω από 1 έτος, καμία διαφορετική αντιμετώπιση δεν έχει όσον αφορά τα χρέη του σε τράπεζες, εφορία, δημόσιο κ.α. αφού και το δάνειο του σπιτιού του καλείται να πληρώσει -παρά το ότι φυσικά αδυνατεί- και τους λογαριασμούς ΔΕΚΟ, αλλά και φορολογείται με βάση «τεκμαρτά» εισοδήματα, πληρώνει ΕΝΦΙΑ εάν έχει ακίνητο, τέλη κυκλοφορίας εάν έχει όχημα κ.α. Για του λόγου το αληθές, πάνω από 10 δις. ευρώ είναι τα κόκκινα στεγαστικά δάνεια, ενώ αδυνατούν να πληρώσουν τη δόση για πρώτη κατοικία πάνω από 200.000 δανειολήπτες, που στην πλειοψηφία τους είναι άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι.

Δεύτερο επείγον μέτρο για την ανακούφιση των ανέργων είναι η διαγραφή χρεών από τόκους σε οφειλές σε τράπεζες, εφορία, Δημόσιο και πάγωμα αποπληρωμής δανείων για όσο καιρό κάποιος είναι άνεργος. Χορήγηση δωρεάν όλων των κοινωνικών υπηρεσιών όπως είναι ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, θέρμανση, συγκοινωνίες. Επιδότηση ενοικίου στο 100% της αξίας του από το κράτος.

Τρίτο μέτρο είναι για όσο διάστημα διαρκεί η ανεργία, ο χρόνος αυτός να αναγνωρίζεται ως συντάξιμος -κι όχι «εξαγοράσιμος»- χωρίς καμία επιβάρυνση των ανέργων, αλλά του κράτους και των εργοδοτών.

Ωστόσο, όσο σημαντική κι αν είναι η διεκδίκηση μέτρων απάλυνσης της ακραίας φτώχειας που βιώνουν οι χιλιάδες άνεργοι, άλλο τόσο σημαντικό είναι από μέρους του εργατικού κινήματος η ανάπτυξη της πάλης για το δικαίωμα στη δουλειά και στο μεροκάματο. Ο κόσμος της ανεργίας ζητά δουλειά, όχι «επιδόματα για να κάθεται», όπως κατά καιρούς διατείνονται οι ταγοί του κεφαλαίου και των καθεστωτικών ΜΜΕ. Κι αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το εργατικό δυναμικό (που συμμετέχει στη διαμόρφωση του ποσοστού ανεργίας) δεν μειώθηκε, όπως θα ήταν αναμενόμενο, αλλά παρέμεινε περίπου σταθερό. Δηλαδή, οι άνεργοι δεν παραιτούνται της προσπάθειας να έχουν πρόσβαση στην εργασία και παραμένουν στην αγορά εργασίας, πασχίζοντας να εργαστούν για να επιβιώσουν.

Τέταρτο κρίσιμο μέτρωπο διεκδίκησης είναι οι χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας. Αυτές όμως δεν μπορούν να έρθουν από έναν ιδιωτικό τομέα της υπερεκμετάλλευσης, της ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων, του πενιχρού μισθού και των κατακρεουργημένων εργατικών δικαιωμάτων. Για αυτό η αντικαπιταλιστική εργατική πολιτική που θα επιβάλει ένα ταξικά ανασυγκροτημένο εργατικό κίνημα δεν μπορεί παρά να στηρίζεται σε ένα γιγαντιαίο πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, με βάθρο τη δημόσια κοινωνική ιδιοκτησία και όπλο τον εργατικό έλεγχο σε τομείς και κλάδους που έχει ανάγκη ο εργαζόμενος κόσμος, όπως οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, η βιομηχανία τροφίμων, η φαρμακοβιομηχανία, ο κατασκευαστικός κλάδος, οι τηλεπικοινωνίες κ.α. Αλλά και με μαζικές προσλήψεις νέων εργαζομένων στο Δημόσιο, στην εκπαίδευση, την υγεία, την κοινωνική ασφάλιση, τις δημόσιες υπηρεσίες και υποδομές.

Πέμπτο αίτημα ενός κινήματος για την υπεράσπιση στο δικαίωμα στη δουλειά, δεν μπορεί παρά να είναι η θεσμοθέτηση της απαγόρευσης των απολύσεων, που αποτελεί άλλο ένα αίτημα «ταμπού» για τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Το κεφάλαιο και η εργοδοσία έχουν το «δικαίωμα» να επιβάλουν απαγόρευση αυξήσεων, αλλά οι εργάτες... υπερβάλουν όταν διατυπώνουν τέτοια αιτήματα. Κι όμως το εργοδοτικό πογκρόμ κατά του κόσμου της εργασίας, τα μαζικά λουκέτα, οι απολύσεις με βάση τα «νόμιμα όρια» αλλά και κατά συρροή όταν πρόκειται για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οδήγησαν μέσα σε λίγα χρόνια στο 1,3 εκατ. ανέργων της χώρας. Φυσικά, ούτε λόγος δεν πρέπει να ξαναγίνει για νομοθετήματα περί αύξησης των σημερινών ορίων απολύσεων ή μείωσης των αποζημιώσεων.

Έκτο, η άμεση μείωση των χρόνων συνταξιοδότησης (με πρώτο βήμα τώρα τα 60 για τους άνδρες, 58 για τις γυναίκες) παράλληλα με τη μείωση των ωρών εργασίας, χωρίς μείωση των αποδοχών, για την άμεση

δημιουργία δεκάδων χιλιάδων θέσεων εργασίας, με προοπτική την σύνταξη για όλους στα 55. Συνταξιοδότηση νωρίτερα, στην περίπτωση παραμονής σε ανεργία πάνω από δύο χρόνια.

Έβδομο, κάθε εργοστάσιο που εγκαταλείπεται από τους ιδιοκτήτες της θα πρέπει άμεσα να εθνικοποιείται χωρίς αποζημίωση και να επαναλειτούργουν υπό εργατικό έλεγχο.

35ωρο τώρα για την δημιουργία θέσεων εργασίας

Για να υπάρξουν όμως νέες θέσεις εργασίας απαιτείται το σημερινό όγκο δουλειάς να τον φέρνουν σε πέρας περισσότεροι άνθρωποι, κι όχι όλο και λιγότεροι, όπως επιβάλλει το σύστημα του κεφαλαίου. Απαιτείται άμεσα η διεκδίκηση και η επιβολή από το κίνημα της μείωσης του χρόνου εργασίας, ώστε να δουλεύουμε όλοι και να δουλεύουμε λιγότερο!

Το αίτημα για μείωση του χρόνου εργασίας, πρέπει να συνοδεύεται με αυτό τη διεκδίκησης της αύξησης των αποδοχών, κι όχι όπως κάνει σήμερα το κεφάλαιο, επιβάλλοντας μια αντιδραστική μείωση ωραρίων, με ελαστικές εργασιακές σχέσεις, όπως εκ περιτροπής εργασία, εποχική απασχόληση ή δουλειά με το κομμάτι. Οι εργάτες πρέπει να διεκδικήσουν αύξηση των αποδοχών τους, έτσι ώστε να μειώνεται η έκταση της κλοπής που πραγματοποιείται από το κεφάλαιο σε βάρος του μόχθου τους, μέσω της απλήρωτης δουλειάς τους. Το ζήτημα του 35ωρου-5ημερου-7ωρου, με προοπτική για ακόμα μεγαλύτερη μείωση σε 30ωρο, με αύξηση των αποδοχών, δεν είναι «μαξιμαλισμός» της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, αλλά ανάγκη των καιρών. Γιατί οι εργαζόμενοι λόγω των απίστευτων τεχνολογικών καινοτομιών και επιτευγμάτων της εποχής μας στην παραγωγική διαδικασία μπορούν και πρέπει να εργάζονται λιγότερες ώρες, και να αυξάνονται έτσι οι διαθέσιμες θέσεις εργασίας. Σε αντίθεση με αυτό που έχει επιτύχει η σημερινή πρωτοφανής καπιταλιστική κρίση στη χώρα. Είναι χαρακτηριστική η επισήμανση στην ετήσια έκθεση της ΓΣΕΕ για αύξηση των ωρών εργασίας (!) στην προσπάθεια των εργαζομένων, εν μέσω κρίσης, περιστολής του δανεισμού και υπερχρέωσης, να αντιμετωπίσουν την μείωση του εισοδήματός τους προσφέροντας περισσότερη εργασία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο μέσος ετήσιος αριθμός ωρών εργασίας ακολουθούσε πτωτική τάση έως το 2008, η οποία στη συνέχεια μεταστράφηκε σε άνοδο. Η εξήγηση αυτού του φαινομένου είναι ότι οι εργαζόμενοι αναγκάστηκαν να προσφέρουν περισσότερες ώρες εργασίας για να αντιμετωπίσουν τα εντεινόμενα οικονομικά προβλήματα. Ως αποτέλεσμα, ο μέσος χρόνος εργασίας αυξήθηκε επί μία πενταετία και πρόκειται να συνεχιστεί και κατά το 2014-2015 πλησιάζοντας και πάλι το επίπεδο των 2.100 ωρών, όταν στην ΕΕ, με βάση έρευνα της Coe-Rexocode, οι Φιλανδοί εργάζονται 1648 ώρες και οι Γάλλοι 1661, ενώ μεταξύ 2010 και 2013 μειώθηκε ο χρόνος εργασίας των Γερμανών και των Βρετανών...

Ούτε ένα ευρώ στην εργοδοσία

ΣΤΟΠ ΣΤΟ ΑΙΣΧΟΣ ΤΩΝ ΒΑΟΥΤΣΕΡ

Το δικαίωμα στη δουλειά και όχι στην ανεργία συνδέεται άρρηκτα με τον αγώνα για μόνιμη και σταθερή εργασία για όλους, με πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα. Για ενιαίες σχέσεις εργασίας, αμοιβών και χρόνου εργασίας και για κατάργηση όλων των νόμων που αφορούν την ευέλικτη και ελαστική εργασία.

Τα σημερινά προγράμματα απασχόλησης του ΟΑΕΔ είναι ένα σύγχρονο σκλαβοπάζαρο για τους απελπισμένους άνεργους. Θα πρέπει τώρα, όχι απλώς «να περιοριστεί», όπως υπόσχεται η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, αλλά να καταργηθεί το άθλιο καθεστώς της ενοικίασης εργαζομένων. Να κλείσουν τώρα τα σύγχρονα δουλεμπορικά γραφεία των εταιρειών προσωρινής απασχόλησης. Να καταργηθεί ο νόμος για τη δημιουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ. Να σταματήσει το αίσχος της αμοιβής της εξαρτημένης εργασίας με δελτίο παροχής υπηρεσιών, που αντιμετωπίζει τον εργαζόμενο ως «ελεύθερο... επιχειρηματία».

Κανένας άνεργος να μη μετατρέπεται σε ωφελούμενο-ενοικιαζόμενο καταρτιζόμενο, και να αφήνεται στο έλεος της εργοδοσίας, στην οποία μάλιστα στην περίπτωση του περιβόητου βάουτσερ, που αφορά κάθε χρόνο πάνω από 120.000 άνεργους, πρόκειται για δωρεάν προσφορά στο κεφάλαιο εργατικού δυναμικού. Η Κομισιόν θέλοντας να επιταχύνει την άμεση διάθεση κονδυλίων για τη νεανική ανεργία, έχει εξαγγείλει την υλοποίηση προγραμμάτων ύψους περίπου 1 δισ. ευρώ μέσα στο 2015, ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 3,2 δισ. ευρώ. Λεφτά λοιπόν υπάρχουν. Αλλά από αυτά τα κονδύλια, ελάχιστα θα καταλήξουν στους άνεργους, αλλά στην τσέπη της εργοδοσίας και όλου του παρατρεχάμενου μηχανισμού που έχουν στήσει διάφορα ανά την ΕΕ, ΚΕΚ και παρόμοιοι φορείς. Για αυτό δεν πρέπει ούτε ένα ευρώ να πάει σε άσχετους από αυτούς που τα έχουν πραγματική ανάγκη: τους άνεργους!

Επιπλέον, είναι επιτακτική ανάγκη να αποσαρθρωθεί η λογική της τζάμπα εργασίας των καταρτιζόμενων με διεκδικήσεις όπως: Οι εργαζόμενοι στα προγράμματα να πληρώνονται με μηνιαίο μισθό, και όχι με επίδομα δουλείας. Στο Δημόσιο, όλοι αυτοί οι εργαζόμενοι να ενταχθούν άμεσα στο μισθολόγιο του Δημοσίου, με παράλληλη αναγνώριση όλων των δικαιωμάτων τους. Στον ιδιωτικό τομέα να πληρώσουν οι εργοδότες και ο ΟΑΕΔ και βέβαια να σταματήσει το αίσχος των καθυστερήσεων στις πληρωμές, που συχνά φτάνουν έως και το πέρας της περιόδου εργασίας του «ωφελούμενου»!

Οι εργαζόμενοι των βάουτσερ θα πρέπει να διεκδικήσουν σαφή καθήκοντα, με σαφή ωράρια, χωρίς να προσφέρουν ούτε μια ώρα παραπάνω, χωρίς να λαμβάνουν επιπλέον αμοιβή. Όπως και να έχουν πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα (άδειες, αργίες κλπ) σαν όλους τους υπόλοιπους εργαζόμενους. Είναι ανάγκη άμεσα να πάρει πίσω ο υπουργός Εργασίας τις διατάξεις της προηγούμενης κυβέρνησης που εξαιρούν τους εργαζόμενους στα προγράμματα από το εργατικό δίκαιο. Αυτό σημαίνει ότι και αυτοί οι εργαζόμενοι έχουν συνδικαλιστικά δικαιώματα και ελευθερίες και μπορούν να αντιστέκονται και να αντιμάχονται τον εργοδοτικό δεσποτισμό, αρνούμενοι να παίζουν το ρόλο του απεργοσπαστικού μηχανισμού όπως συχνά τους επιφυλάσσει η εργοδοσία. Ένα σημαντικό μέτρο που θα σπάει τέτοιες αντιλήψεις είναι η εγγραφή όλων αυτών των εργαζόμενων στα υφιστάμενα εργατικά σωματεία των χώρων τους.

Δημοσιεύτηκε στο ΠΡΙΝ της 15 Μάρτη 2015